

Yakınşark Tatbikî Jeoloji Simpozyumu
Ankara. 1955

1955 yılı Kasım ayının 14-17 günleri arasında Ankara'da, Unesco'nun Ortaşark Bilimsel İşbirliği merkezi ile T. C. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün müştereken organize ettikleri *Yakınşark Tatbiki Jeoloji Simpozyumu yapılmıştır*. Bu, 1952 . Kurak Bölgeler Simpozyumu ile jeolojik mevzular üzerinde memleketimizde yapılan ikinci beynelmilel toplantıyı teşkil etmektedir,

Türkiye'den maada Irak, İran, Kıbrıs, Lübnan, Mısır, Sudan, Suriye, Ürdün gibi Yakınşark memleketleri, ve alâkaları dolay isiyile Fransa, İspanya, İtalya ve Yugoslavya'dan gelen seçkin bilgin ve idare adamlarının iştirakleriyle icra edilen bu toplantıda bu kıymetli mümessillerin her biri çalışmakta olduğu memlekette tatbikî jeoloji alanında yapılan araştırmaların sonunda elde edilen neticeleri bildirmek, tecrübelerini mukayese etmek ve fikir teatisinde bulunmak, bu görüşmelerden neticeler çıkarmak suretiyle, umumi olarak Jeoloji ilmine ve hususi olarak ta bu memleketlere hizmet etmek imkânını bulmuşlardır.

14 Kasım Pazartesi günü saat 10 da Ankara Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesinin Konferans salonunda delegeler büyük bir dinleyici kütlesinin iştirakiyle icra edilen açılış merasimine İşletmeler Vekili Sayın Samet Ağaoğlu şu hitabede bulunarak Simpozyumun açılmış olduğunu bildirmiştir:

"Jeolojik sahada Milletlerarası İşbirliği arzularının bir neticesi olarak *Unesco'nun* İlmî İşbirliği Ortaşark Merkezinin ve Maden Tetkik vt Arama Enstitümüzün müşterek gayretleri ile tertip edilmiş olan *Yakınşark Tatbikî Jeoloji Simpozyumu'nun* açılış celsesine Türk Hükümeti adına riyaset etmek fırsatına mahzar olmakla bahtiyarım» Hepinize hoş geldiniz derim.

Hitap etmekle haz duyduğum sizler gibi güzide'İlinv ve fen adamlarının karşısında ilmin muasır cemiyetin hu^ur v@ refah

içinde yaşamasına yaptığı tesirlerin ve sağladığı faydaların ehemmiyeti üzerinde konuşmaya lüzum görmüyorum.

Yalnız şu hususa işaret etmek isterim ki ilmî ve teknik araştırmalarda sıkı bir teşriki mesai, milletlerin maddi ve mânevî kalkınmasında kaçınılmaz bir zarurettir. Hattâ ilim ve teknik dünyayı bütün milletler için müşterek bir hale getirmektedir. İlmin vatanı bugün artık yalnız bütün dünyadır denebilir ve insanın müşterek bir medeniyete doğru ilerlemesi, fikrî inkişafı, sulh içinde payidar olması gayelerine ilmin ve tekniğin harikulade kuvvetli bir mucizevî yardımıyla sür'atle yürünmektedir. İlmin sayesinde ki, bugün bütün milletler dünya üzerinde müşterek bir vatan sahibi gibi oturmaktadırlar.

Tatbikî jeoloji üzerinde fikir teatisi maksadiyle yapılan bu ilk toplantının bu bakımdan da ehemmiyeti aşikârdır. Zira Dünyamızın bünyesini teşkil eden maddelerin beşeriyet emrinde değerlendirilmesi arzusunun yanı başında kâinat sırrını araştırmak ihtirası da yer almış bulunuyor. Üstünde oturduğumuz Dünyanın ne olduğunu arayan ilimlerin önünde Jeoloji gelmektedir. Bunun içindir ki kanaatimizce jeologlar ilmin en idealist araştırmacıları arasında sayılmalıdırlar.

Türkiyenin jeoloji sahasında şimdiye kadar göstermiş bulunduğu gayreti ve elde ettiği neticeleri, Enstitü Müdürümüz size izah edecektir. Ben şu kadarını söyleyeyim ki, Türkiye bu sahadaki faaliyetini yalnız kendi madenlerini değerlendirmek gayesiyle bağlamamış aynı zamanda bütün beşeriyetin refah ve saadeti ve selâmeti için elzem bir mesai olarak işe girişmiştir. Ve bu çalışmalarında en geniş bir müsamaha zihniyeti ile hareket etmek suretiyle bütün dünya, jeologlarına memleketimizi tetkik etmek fırsatını vermiştir. Bugün yetişmiş bulunan çok kıymetli Türk jeologlarının yanında, her zaman için, başka memleketler ilim adamlarını da beraber çalıştırmak yolundaki gayretimiz bu ifadenin delilidir.

Bu sayede memleketimizin yeraltı servetlerini beynelmilel âlemin istifadesine maddî ve manevî surette açmak hususunda hissemize düşen vazifeyi yapmaktayız. Ve yapmakta devam edeceğiz.

Şimdi Yakınışark Tatbikî Jeoloji Simpozyumu sayesinde sizlerin muhtelif memleketlerde yaptığınız çalışmaları ve elde ettiğiniz tecrübeleri hep birlikte mütalea ve münakaşa ederek

ilme/ bütün beşeriyete ve çalışmakta olduğunuz memleketlerin müşterek menfaatlerine hizmet edeceğinizden emin bulunmaktayım.

Muhterem delegeler,

Memleketimizde her birinizin mühim vazifelerden bir müddet için de olsa ayrılarak memleketimize kadar ihtiyarı zahmet edip Simpozyuma iştirak etmek nezaketinde bulunduğunuzdan dolayı her birinize ayrı ayrı teşekkür ederim.

Çalışmalarınızdan elde edilecek netice ve tavsiyelerin hükümetimiz tarafından büyük bir müzaheret göreceğine sizi temin eyer, Hükümetimiz adına Simpozyumun açılmış olduğunu arz ederim/

Sayın Vekili takiben Unesco'nun Ortaşark Bilimsel İşbirliği Kahire Merkezi Müdürü M. M. Bâtisse şu konuşmayı yapmıştır:

"Ekselans, Bayanlar, Baylar

Herşeyden evvel bu Simpozyumu tertip edenleri tam manasıyla destekliyerek, bugün burada toplanmamızı sağlayan Türk Hükümetine, Unesco Umum Müdürü namına teşekkürlerimi sunmak isterim.

Unesco Türk Millî Komisyonu her zaman olduğu gibi bu defa da irtibat vazifesini aktif bir şekilde ifa etmiş bulunmaktadır,

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün idarecilerine ve personeline en derin şükranlarımı arz etmek isterim. Filhakika bu müessesenin idarecileri kendilerine yaptığımız teklifi daha iptidadan heyecanla karşılamışlar ve çok yüklü programlarına rağmen, bu kongrenin ilmî, idarî ve maddî bakımlardan hazırlanması hususunda hiçbir gayret esirgememişlerdir. Organizasyonun bütün şerefi bu dinamik ekibe aittir.

Enstitünün bunu kabul etmesinden sonra Kongremizin bölgesel bir mahiyeti haiz olmasını sağlamak için ecnebi ilim adamlarının iştirakinin temini kalıyordu. Kendilerine müracaat ettiğimiz ve bu nevi toplantıların ehemmiyetini müdrük bu zevat ta, teklifimizi müsbet bir şekilde cevaplandırarak memleketlerinde işgal etmekte oldukları mevkilerin icabı olan mühim ve çeşitli vazifeleri bırakarak buraya gelmeğe tereddüt etmemişlerdir . Kendilerine hoş geldiniz derken W husyş için cŞş ayrifi ve bilhana teşekkür ilmik lif irimi

İhtiyaçların temin edilemediği hâllerde serbestiden bahsetmek müşküldür, bu sebepten dolayı herkese asgari bir refahın sağlanması ancak iktisadî kaynakların geliştirilmesiyle mümkün olacaktır.

Bu ekonomik inkişafın esas şartının ilim ve tekniğin tekâmülü olduğu malûm bir hakikâttir, ve onsuz dünyanın muhtelif bölgeleri arasında hiçbir zaman ahenkli bir düzen kurulamayacaktır.

Diğer taraftan şunu bir daha belirtmek yerinde olur ki, milletlerarası işbirliğinin en eski kökleri ve en sağlam ananeleri ilimler alanında bulunmaktadır. Bu işbirliği hiçbir mania ve hodgâmlık duygusu tanımayan bir hürriyet havasının mevcudiyetini tazammun eder.

İşte, ilmin dünya çapında teşvik edilmesi ve koordinasyonu mevzuunda geniş bir programı ele almağa UNESCO'yu sevkedenden bu düşüncelerdir. Bu programda Bilimsel İşbirliği Merkezlerinin ademimerkeziyetçi bir zihniyetle çalışmaları, irtibatı temin ve teşvik etme bakımından çok faydalı olmuştur.

Birbirine komşu memleketlerdeki mütehassısların gruplar halinde toplanmalarıyla, muayyen problemler üzerinde müsbet bir işbirliğinin sağlandığını tecrübelerimiz göstermiştir.

Yakınşarkta böyle bir toplantıya mevzu olarak Tatbikî Jeolojinin seçilmesi için müteaddit sebepler vardır. Maden kaynakları bakımından zengin fakat su bakımından ekseriya fakir olan bu bölgede, yakın zamanlara kadar yapılan etüdlre ancak natamam ve dağınık mahiyette kalmışlardı. Birkaç senedenberi, jeoloji ilminin bilhassa mühim bir rol oynadığı iktisadî bir kalkınma vuku bulmaktadır. Nüfusun süratle arttığı şu günlerde dünyayı teşkil eden ve bu sebepten dolayı birbirleriyle alâkası bulunan memleketlerde tabii kaynakların herhangi bir zayiata mani olacak şekilde hakkıyla işletilmesi gerekmektedir. Bundan maada Unesco'nun kurak bölgelere ait programında da belirtildiği gibi, imkân olan yerlerde bazı yeni sahaların ziraate elverişli hale sokulması lâzımdır.

Tanınmış mütehassısları samimi bir hava içinde toplayan bu kongrenin, tıpkı evvelce yapılmış veya bundan sonra yapılacak olan Kongreler gibi. Tabiatı daha iyi tanımağa gayret etmek için, in*anl*r arayı into toha lajpam W anlaşmama huğu«

lüne vesile olacağından emin bulunduğumu ifade ederek sözlerime nihayet veriyorum."

Bunu takiben Unesco Türk Millî Komitesi Başkanı Ord. Prof. Dr. Tevfik Sağlam şu hitabede bulundu :

"Sayın Vekil, Sayın Üyeler, Bayanlar ve Baylar,

Burada toplanmış olan memleketimiz ve diğer Ortaşark ve Akdeniz memleketlerine mensup ünlü bilginleri UNESCO Türkiye Millî Komisyonu adına selâmlamaktan büyük bir şeref ve haz duymaktayım. Bir bölgede bulunan muhtelif memleketleri bilhassa ilgilendiren önemli problemlerin incelenmesini sağlayan ve bu memleketlere mensup birçok bilginlerin birbirleriyle şahsi temaslarına ve işbirliği yapmalarına imkân veren rejiyonel ilmi toplantıların pek faydalı olduğuna kani bulunan Komisyonumuz Unesco Kahire Bilimsel İşbirliği merkezi ile Maden Tetkik ve Arama Enstitümüzün birlikte tertip ettikleri Yakın ve Ortaşark Tatbikî Jeoloji Simpozyumun taşıdığı yüksek değeri takdir etmektedir. Bu sebepten Simpozyumun mükemmel bir surette tertibi için hiçbir zahmet fedakârlıktan kaçınmayan Kahire Bölgesinin Sayın Direktör Vekili Dr. Bâtisse ile Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Direktörü Sayın Prof. Hamit Pamir'e ve değerli arkadaşlarımıza huzurunuzda UNESCO Türkiye Millî Komisyonu adına şükranlarımı sunar ve sayın üyelere çalışmalarında tam bir başarı dilerim."

En son söz alan M. T. A. Enstitüsü Genel Direktörü Ord. Prof. Hamit N. Pamir bütün partisipan ve misafirleri M. T. A. Enstitüsü ve Türk Organizasyon Komitesi namına selâmlamış, bu toplantının mahiyet ve önemini belirterek Türkiye'de ve bilhassa Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünde Tatbikî Jeoloji alanında şimdiye kadar yapılan işlerin hacmi ve alman ümit verici neticelerin bir hülâsasını yaparak ezcümle demiştir ki:

"Umumiyetle ilimlerin inkişafında ve bilhassa bizim de müntesibi bulunduğumuz jeoloji sahasında, memleketlerin iktisadî ilerlemelerindeki rolünü huzurunuzda izaha kalkışmak şüphesiz ki beyhudedir.

Bir kayanın üzerine indirdiği sihirli çekiç darbeleriyle, ileride belki de tetkik ettiği o mahallin imarına ve zenginleşmesine imkân hazırlıyacak olan jeologun çalışma şeklini tecessüm ettirmeğe de lüzum görmüyorum, Fakat şu hususa işaret etmek isterim ki, bu çekiçli mütehassısın tavsiyesi biraz daha ehemmi*

yetle dinlense, çalışmalarında biraz daha müzaheret ve yardım görse, daima rastlanan hayâl sukutlarının nisbeti çok azalır ve muvaffak olmamış teşebbüslerden içtinap edilebilirdi.

Daha çok genç iken, maruf bir ilim adamı bana daima şunu tekrar ederdi: "Tatbikî ilim yoktur, fakat ilimlerin tatbikatı vardır/⁵

Bu fikirleri şunu anlıyoruz ki ;

Tatbikî Jeolojinin de, büyük bir sabır ve itina ile yapılmış olan sağlam, ilmî etüdlerin tatbikatından başka bir şey olması varid değildir,

Bu gibi etüdlerin her zaman için en bariz neticesi Stratigrafik, Tektonik ve Jeolojik haritadır.

Haritalardan itibaren ki, jeofizikçiler, petrograflar, mineralojistler, daha sonra sondajcı ve madenciler, hidrojeologlar, ekonomik hayatımızı veya kısaca hayatımızı büsbütün değiştirecek olan kıymetli maddeyi arayacak ve işletecektir. Fakat ilmî araştırma ve neticelerin tatbikatı arazi üzerinde veya lâboratuvarda veyahutta bir resim planşmm önünde çalışan mücerret bir teknisyenin eseri değildir.

Fikirlerin ve elde edilen neticelerin mübadele ve mukayesesi, aynı bir problemin komşu veya uzak memleketlerde hal tarzının öğrenilmesi, metodların, esas dokümanların ve ilk neticelerin mukayesesi ile, şu veya bu teşebbüsün muvaffakiyet veya ademi muvaffakiyet şansının evvelden tahmin olunması, işte büyük terakkilerin ve keşiflerin yegâne yolu budur.

Bu simpozyumun hazırlanmasında Türkiye'nin tercih olmasından ve bu tercihin tatbikî jeoloji sahasındaki fikirlerin ve araştırma neticelerinin mübadelesine tahsis edilmiş olmasından çok mütehassisiz.

Türkiye'nin iktisadî kalkınma sahasında sarf ettiği sonsuz mesai araâmda, petrolün, madenlerin, kömürlerin, yeraltı sularının aranması ve kıymetlendirilmesi gibi bu mevzularla görevlendirilmiş bir müessesenin iş programlarının ne kadar entereosan olacağı tasavvur olunabilir.

Türkiye pek yakın zamanlara kadar, tabiat arayıcıları için meçhul bir diyar idi. Memleketin büyük kısmında jeolojik müşahedeler ancak, birbirlerinden geniş mesafelerle ayrılmış dar ve kifayetsiz yolların üzerinde sathî bir şekilde yapılmakta idi.

Türkiye hakkındaki bilgilerimiz gecenin karanlığı içinde nadir ve zayıf ışıklardan ibaret idi. Atatürk genç Türkiye'si gerek ilmî ve gerek iktisadî sahalarda ele aldığı sayısız problemler arasında, memleketin tabiatçı gözü ile araştırılması mevzuunu tesadüflere bırakmıyarak, 1935 de muntazam ve sistemli programlarla çalışmak üzere "MİDEN TETKİK VE ARAMA ENSTİTÜSÜ" kuruldu. O tarihtenberi gerek hususi ve gerekse resmî müesseselerin madencilik sahasında olsun, nafia sahasında olsun, muhtelif sanayie ait ham madde araştırması mevzuunda olsun, tatbikî jeoloji problemlerine ilgileri arttıkça artmış ve bir çok maden yatakları istikşaf ve arama safhalarından sistematik işletme safhasına girmiş bulunmaktadır.⁵⁵

Prof. Hamit N. Pamir burada M. T. A Enstitüsünün faaliyetine toplu bir bakış yapmış ve bunu misâl ve rakkamlarla ifade ettikten sonra şunları ilâve etmiştir :

"Zikrettiğim birkaç misalde, jeologun Türkiye'de oynadığı rolün bütün araştırmalarımızda ne dereceye kadar hâkim olduğunu, bütün Türk jeologları için ve Türkiye'de bizimle aynı heyecanı duyarak çalışan yabancı koleğlerimiz için, etüd ve araştırma neticelerini, muvaffakiyet ve müşküllerini huzurunuzda göstermenin ne kadar faydalı olacağını göstermektedir.

Bundan başka bu toplantımızda ve burada, çoğu komşu memleketlere ait tatbikî jeoloji problemleri üzerinde cereyan edecek münakaşalarda, o memleket alimlerinin tecrübe ve fikirlerinden büyük istifadeler temin edeceğimizden emin bulunmak tayız." demiş ve ilgilere ayrı ayrı teşekkür ederek sözlerine nihayet vermiştir.

Bundan sonra üyeler mevcut bütün türk meslekdaşlarının refakatinde Riyaseticumhur köşkünde defteri mahsusu imzalamışlar bunu müteakiben de Anıtkabir ziyaret edilerek Büyük ve Aziz Atatürk'ün manevî huzurunda saygı duruşunda bulunarak bir çelenk koymuşlardır.

Açılış merasiminin böylece nihayete ermesinden sonra aynı gün öğleden sonra M. T. A. Enstitüsü Kütüphane salonunda ilmi mesaiye başlanmıştır. Mesai programı esas itibariyle üç kısımdan mürekkepti:

I Kısım — İlmî tebliğ ve Münakaşalar

- 1 — Tatbiki jeoloji metodları (jeolojik, jeofizik, jeoşimik v.s. metodlar)
- 2 — Ekonomik Jeoloji
 - a) Metalik madenler
 - b) Metalik olmayan madenler
 - c) Kömür
 - d) Petrol
- 3 — Hidrojeoloji
- 4 — Mühendislik Jeolojisi

II Kısım — Etüd Grupları

- a) İştirak eden memleketlerde jeolojik, jeomanyetik v.s. harta çalışmalarının halihazır durumu.
- b) Bu memleketlerde jeologlarla diğer Arz ilimleri uzmanlarının yetiştirilmesi ile ilgili problemler.
- c) Maden mevzuatları, bunların teknik bakımdan incelenmesi.

III — Kısım — Umumî Disküsyon

Komisyonlar halinde çalışan Etüd Gruplarının nihai raporları.

Toplantılarda konuşmalar evvelden kararlaştırıldığı üzere İngilizce ve Fransızca dillerinde cereyan etmiş, iştirak edenlerin hemen hemen ekseriyetinin bu her iki lisana da âşinâ olmaları hasebiyle, bu gibi toplantılarda organizatör müesseselere büyük bir külfet tahmil eden simültane tercüme yapılmasına ihtiyaç kalmamıştır. Konuşmaların gerekli kısımları şeride alınmıştır.

Simpozyumun organizasyonunu şu zevat yapmış,

Unesco: M. Bâtisse, Unesco Ortaşark Bilimsel İşbirliği Kahire merkezi Müdür Vekili

Türk Organizasyon Komitesi:

Ord. Prof. Hamit N. Pamir, M. T. A. Enstitüsü Genel Direktörü, Başkan

Doç. Dr. Nuriye Pmar, İzmir Mebusu. 2. Başkan.

Dr. Kâzım Ergin, M. T. A. Enstitüsü Jeoloji Şubesi Müdürü Sekreter.

Doç. Dr. Melih Tokay, M. T. A. Enstitüsü Jeoloji Şubesi Müdür Muavini, Sekreter,

ve toplantılara şu üyeler iştirak etmiştir:

Fransa:

F. Blondel, Dünya jeolojik hartası komisyonu başkanı, Fransa Mühendisler Birliği Başkanı, Fransa müstemlekeleri jeoloji ve maden etüdüleri bürosu Müdürü;

Prof. P. Routhier, Paris Sorbon Üniversitesi Tatbiki jeoloji Profesörü.

İspanya:

Prof. José Maria Rios, Madrid Mâdeh Fakültesi jeoloji Profesörü.

İtalya:

Prof. Ardito Desio, Milano Üniversitesi Jeoloji Hidrojeoloji Profesörü.

Irak:

H. C. B. Leitsch, Milli Ekonomi Vekâleti jeologu
Khorshid Alqib, Irak Petrol kumpanyasında jeolog.

İran:

Bagher Mostofi, İran Milli Petrol Şirketi Umum Müdürü.
Abbas Zahedi, Milli Ekonomi Vekâleti maden müşaviri.

Kıbrıs:

Dr. F. T. Ingham, Kıbrıs Jeoloji Survey! Müdürü.

Lübnan:

Dr. M. L. Dubertret, Lübnan müşavir jeologu, Dünya jeolojik hartası Komisyonu azası.

Mısır:

Prof. Dr. M. A. Gheith, Ayn Şems Üniverstiesi, Jeoloji Profesörü Vekili.

E. J. Harrison, Mısır Çöl Enstitüsünde Birleşmiş Milletler Eksperi.

O. Moharram Mahgoub, Maden ve Taş Ocakları idaresi müşaviri.

Mousa Sadek, Çöl sulama Dairesi jeologu.

Dr. A. Shatta, Mısır Çöl Enstitüsünde jeolog.

Dr. E. M. El Shazly, Mısır Jeoloji Surveyinde jeolog.

N. M. Shukry, Kahire Üniversitesi Jeoloji Profesörü.

Sudan:

M. Abdalla, Sudan Jeoloji Survey³i Müdürü, ~

Suriye:

Prof. Th. Raven, Şam Üniversitesi jeoloji Profesörü

Ürdün:

Dr. Daniel J. Burdon, FAO Hidrojeoloji eksperisi.

Türkiye:

Dr. Sadrettin Alpan, M. T. A. Enstitüsü Maden Şubesi Baş Mühendisi.

Doç. Dr. Enver Altınlı, İstanbul Üniversitesi Jeoloji Enstitüsü. Jeoloji Doçenti.

Dr. Hans Gert Bachmann, M. T. A. Enstitüsünde uzman mineralog.

Doç. Dr. Orhan Bayramgil, İstanbul Üniversitesi Jeoloji Enstitüsü Mineraloji ve Petrografi Doçenti.

Dr. Abraham ten Dam, Jeolog.

Dr. Selâhi Diker, M. T. A. Enstitüsünde Jeofizik T. Mühendisi.

Dr. Necdet Egeran, T. C. Petrol Dairesi 2. Reisi.

Dr. Lütfiye Erentöz, M. T. A. Enstitüsü Paleontoloji Servisi Şefi-

Dr. Kâzım Ergin M. T. A. Enstitüsü Jeoloji Şubesi Müdürü; Muavini.

Dr. O. Tryggve Eriksson, M. T. A. Enstitüsünde Birleşmiş Milletler Eksperi.

Dr. Suat Erk, Ankara Üniversitesinde öğretim görevlisi.

Ömer Eskici, M. T. A. Enstitüsü Genel Direktör Muavini.

Dr. Tore Gjelsvik, M. T. A. Enstitüsünde Birleşmiş Milletler Eksperi.

Doç. Dr. Ekrem Göksu, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Doçenti.

Ord. Prof. Gaston Grenet, İstanbul Üniversitesi Jeofizik Enstitüsü Müdürü.

Dr. Gerrit v. d. Kaaden, M. T. A. Enstitüsünde uzman petrograf.

Ahmet Keretli, Harita Umum Müdürlüğünde Jeodezi Y. Mühendisi.

Prof. Dr. İhsan Ketin, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesinde Jeoloji Profesörü.

Dr. Hubert Kleinsorge, E. İ. E. İdaresinde müşavir jeolog.

Kemal Lokman, M. T. A. Enstitüsünde müşavir.

Doç. Dr. İhsan Özdoğan, İstanbul Üniversitesi Jeofizik Enstitüsü Doçenti.

Dr. Galip Otkun: Karayolları Araştırma Fen Şubesi Müdür Muavini.

prd. Prof. Hamit N, Pamir, M. T. A. Enstitüsü Genel Direktörü.

Ahmet Fekkaçu Maden Jeologu,

Şadştin Pekmezciler, M. T. A. Enstitüsü Linyit Servisi Şefi.

Doç. Dr. Nuriye Pınar, İzmir Mebusu.

Doç. Dr, Galib Sağıroğlu, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Doçenti.

Dr. Etienne E. P. Stretta, İstanbul Teknik Üniversitesi Hidrojeoloji Enstitüsünde Unesco eksperisi.

Çevat Taşman, T. G Petrol Dairesi Müşaviri.

Mehlika Taşman, M. T. A. Enstitüsü Yeraltı Jeolojisi Servisi Şefi.

Dr. Zati Ternek, M. T. A. Enstitüsü Petrol Jeolojisi Servisi Şefi,

Doç. Dr. Melih Tokay, M. T. A. Enstitüsü Jeoloji Şubesi Müdür Muavini.

Dr. Necip Tolun, Jeolog.

Dr. Raşit Tolun, M. T, A. Enstitüsü Mineraloji Servisi Şefi/

Dr. Mehmet Topkaya, Jeolog.

Dr, Paul de Wijkerslooth, M. T. A, Enstitüsünde uzman petrograf.

Yugoslavya:

Prof. Stefan Pavloviç. Belgrad Üniverstiesi Mineraloji ve Petrografi Enstitüsü Müdürü.

Prof. Josep Ogulinec, Hırvatistan Jeoloji Enstitüsü Müdürü

Tebliğler ve bunu takip eden münakaşalarla kararlar Unesco'nun Kahire merkezince tafsilâtlı olarak bir kaç ay içinde neşredileceğinden bunlar hakkında burada çok kısa özetler vermekle iktifa edeceğiz:

I — *İlmî Tebliğ ve Münakaşalar:*

1 — *Tatbiki Jeoloji Metodlan:*

İki buutlu vadilere tatbik edilebilen bir rezistivite prospektiy on metodu (M. Dizioğlu).

İki buutlu vadilerde tatbik edilecek yeni bir rezistivite me-

toduna ihtiyaç bariz olarak kendini göstermektedir. Bu raporda böyle bir ihtiyacı karşılamak üzere muhtelif metodlar mütalea edilmiştir. Bunlar arasında küçük model tecrübelerine istinat eden metod tercih edilmiş ve bunun sebepleri izah edilmiştir.

Tasavvur edilen vadinin geometrik şekli ile ilgili tesirleri içine alan bir $K = f(a, l, x, y, z)$ faktörü (ki burada $a =$ elektrot aralığı, $l =$ rezistivite dağılışının büyüklüğünü gösteren bir ölçüdür.) ele alınmış ve bu faktörün muhtelif tip vadilere ve elektrot pozisyonlarına göre tehavvülâtı incelenmiştir. Model vadiler civarındaki potansiyel dağılışı ve metodun muhtelif istikametlerde hassasiyet derecesi tetkik edilmiştir.

Metod arazide, Azdavay Karbonifer Bölgesinde bir vadide tatbik edilmiştir. Burada jeolojik seksiyon derin bir kuyudan elde edilmiştir. Tatbik edilen metodla muhtelif jeolojik formasyonların kalınlık ve tipleri tayin edilmeğe çalışılmış ve elde edilen neticeler Well - Logging ölçüleriyle tahkik edilmiştir.

2 — *Ekonomik Jeoloji* :

a) *Metalik Madenler* :

Maden rezervleri ve maden yataklarının işletilebilmeleri (F. Blondel).

Bir yatağın ekonomik olarak işletilebilmesi yani rantabl olması, ihtiva ettiği maddenin satış fiyatının maliyetine nazaran daha yüksek olmasına bağlı olduğu ileri sürülürse de, bu hakikate uygun olmıyan muğlak bir tariftir, zira daha birçok faktörlerin nazarı itibâre alınması lâzımdır. Bu sebepten dolayı "halihazır ekonomik şartlar tahtında işletmeye müsait" cevher topluluklarına rezerv, ve "ileride, ancak şartların değişmesi ve daha müsaitleşmesi halinde işletilmesi düşünülebilecek" cevher topluluklarına da potansiyel kaynaklar (resources) denmesi doğru olacaktır.

Kıbrıs'ın maden zenginlikleri (F. T. Ingham)

Kıbrıs'ta bakır madenleri M. E. 2500 senelerinden beri işletilmektedir, esaslı istihsale 1922 den sonra girişildiği görülmektedir. Bakırın yanında asbest, kromit, jips ve reçine istihsal edilmektedir. 1954 yılında 9.575.621 sterlinlik maden ihracatı yapılmıştır.

Bazıları bakirli olan pirit yatakları bilhassa pillow - lava-

larda bulunur. Bunlardan en büyüğü Mavrovuni'de olup 15 milyon tonluk cevher ihtiva etmekte, cevher Xeros'taki bir tesiste izabe edilmektedir. Müteaddit şirketler hâlen bakır istihsali ile evvelâ Skuriotisa sonra başka mahallerde işletilen altın ve gümüş bakirli pirit ve sülfür yataklarının tehallül etmiş kısımlarında bulunur.

Krpbazite ultrabazik şahrelerde daima rastlanmakta ise de ticarî tenörler ancak dünitler içinde müşahede edilmektedir. Bugün Kıbrıs'ta bilhassa kısa lifli asbest çıkartılmaktadır.

Mısır, Bakır yatakları üzerinde yeni araştırmalar (E, M, El Shazly).

Bu bakır yatakları Sina yarımadasında Karbonifer greleri ve Prekambrien yaşlı metamorf ve erüptif kompleks içinde, Doğu Çölünde gene Prekambrien kompleks içinde bulunmaktadır. Menşeleri umumiyetle mezotermal ve hipotermal olarak kabul edilmekte veya bilinmemektedir. Bazı yatakların oksidasyon zonları eski Mısırlılar tarafından işletilmiştir. Bakır minerallerine bazan çinko veya Nickel mineralleri refakat etmektedir. Bakır tenörü umumiyetle 0,03 civarındadır.

Bursa Vilâyeti dahilindeki Uludağ Wolfram yataklarının jönez ve miner alizasy onu (G. v. d. Eaaden)

Uludağ Wolfram yatakları, bir kristalin sahre ve mermer serisi içine sentektonik olarak intrüzyon yapan bir paleozoik granit batoliti ile çok yakından ilgilidir.

Yatak Uludağın zirvesine yakın yerlerde granit içinde kıvrılmış bulunan bir mermer senklinali içindedir. Yatağın mevki ve şeklini bu senklinalin tektonik strüktürü tesbit etmiştir.

Mineralizasyon, kenar zonu granitinin az çok tasallubundan sonra vukubulmuştur. Yüksek sühunetteki solüsyon ve uçucu maddeler kapsayıcı sahrelerin çatlak, yataklanma ve makaslama düzlemleri boyunca seyir ederlerken vukubulan reaksiyonlar neticesinde mermer senklinalindeki wolframli taktitler teşekkül etmiş ve mermerle granitin kontaktındaki breş zonunun mineralizasyonuna sebep olmuştur.

Uludağ Wolfram Yatakları (H. S. Alpan)

Uludağ Wolfram yataklarının mevcudiyeti derinlerdeki şekil ve rezervlerinin tayini maksadıyla 1951 - 1954 yıllarında

848,70 m. lağım, 94,65 m. kuyu, mecmu tulleri 2517,70 m. olan 25 satıhta başlanan ve mecmu tulleri 801,30 m. yi bulan imalât içinde başlanan 35 adet sondaj yapılmış ve neticede wolfram biri üst, biri orta, biri de altta olmak üzere üç zonda bulunduğu anlaşılmıştır. Skarn, mecmu wolfram rezervinin % 70 ini (üst zon % 20, orta zon % 10, alt zon %40), mermer ve granit ise -% 30 unu taşımaktadır Tenor eserden % 3,5 a kadar değişmekte ve nadiren % 5 WO₃ ü bulmaktadır. Mecmu görünür rezerv 0,434 WO₃ tenörlü 10 milyon metrik tondan fazladır, ve yatağın her tarafı yoklanmadığından bunun artması muhtemeldir.

Yeni bir mineral: Bur sait (R. Tolun)

Uludağ Wolframh sahrelerinin konsantrelerinde, molibdenit olmıyan ve Pb₅ Bi₄ S_n formüllü yeni bir mineral bulunmuştur.

Bursaiün morfolojik ve optik hususiyetleri (P. de Wiiker-slooth)

Bu karakterler bir Pb - Bi sülfoseli olan Bursait'e Cosalit ve Lillianit arasında yer vermektedir.

Mısır demir yataklarının revizyonu ve tasnifi (M. A. Gheith)

Mısır demir cevheri yatakları metamorlaşmamış sedimanter yataklar, metamorf yataklar, umumiyetle oksidleşmiş ramplasman yatakları ve plâserler olmak üzere dört kategoride mü-talea edilebilirler.

- Sedimanter yataklarda tenörleri % 35 ten yukarı olmak üzere 158 milyon, metamorf teşekküllerde 50 milyon, ramplasman teşekküllerinde 20 milyonluk rezervler tahmin edilmiştir,

b) Metalik olmayan madenler

Mısırın Kızıl Deniz sahilinde Ras Genisa kükürt teşekkülleri (N. M. Shukri ve P. M. Nakhla)

Birkaç kerre sahip' değıştiren bu madenler halen Mısır gübre ve kimya sanayii Şirketi tarafından ammonium sülfat imasında kullanılmak üzere asit sülfürik istihsali maksadıyla esaslı şekilde işletilmektedir.

Kükürt Miosen yaşlı evaporit serisine ait anhidrit ve dolomitik kalkerler içinde bulunur, faylarla alâkalıdır ve bazan hidrokarbürlü solüsyonların rol oynadığı epijenetik bir menşei haîzdir.

• , • »

Türkiyenin Kuzey ve Batısındaki Seramik ham maddeler
(H. G. Bachmann)

Türkiye'de kurulması arzu edilen Seramik sanayiinde kullanılacak ham maddeler aranırken tetkik edilen 3 zuhur hakkında malûmat verilmektedir.

Bunlardan Döver Tepe (Balıkesir) Kaolin yatağı bilhassa riyolitik tüflerden ibaret asit volkanik sahrelerin postvolkanik olaylar neticesinde tecezzi etmesinden husule gelmiştir. Kaolinin esas kısmı m situ bir halde bulunmaktadır. Müşahede edilen silisli sahreler postvolkanik silisleşme ve volkanik sahrelerin silis hidrosoleri hâlinde tecezzi itmesinden ileri gelmiştir.

Osmaniye (Giresun) mika kili yatağı Doğu Pontidlerin mineralizasyonu ile ilgilidir. Bilhassa dasitlerden tereküp eden volkanik sahreler ratıp iklim ve SO₄ ionlu solüsyonların gelmesiyle tahallül etmişler ve neticede saf bir kil olan illitli husule getirmişlerdir.

Kılıçlı (İstanbul) Kili sekonder menşelidir ve granitlerin tehallülünden husule gelmiştir. Üst kısım silissiz pek az demirli ve plâstiktir. Derine gidildikçe silis ve demir artar.

Burada 100 milyon tonluk bir rezerv bulunması muhtemeldir.

e) *Petrol*

Sina yarımadasının umumi jeoloji ve bunun petrol zuhurları ile ilgisi (A. Shata)

Yaşları Devonienle Kuarterner arasında kalan teşekküller takriben 11.000 m. lik bir sediman kalınlığı arz etmektedir.

Jüra'nın ana sahre, Alt kretasenin hazne sahre rolünü oynamasını mümkün kılacak bazı hususiyetler vardır. Eosendeki bitümler faylarla ilgilidir. Batı Sina ve Süveyş körfezi mın« tıkasında esas hazne sahre Oligo-miosen ve Miosen serisine ait foraminiferli marn serisidir. Postmiosen teşekküllerdeki zı* hurlar derinden gelmişlerdir.

Sina yarımadasının yarışma tekabül eden 31.000 Km² lik güney ve merkez kısmı stabil olup petrol imkânları arz etmez. Bunun kuzeyinde kalan 23.000 km² lik kısımda şimdiye kadar yapılan sondajlar menfi netice vermisse de Jura, Alt kretase ve ^eya Pişende petrol bulunması mümkün(|^r, Süveyş pştbenimn İbir

kısmını teşkil eden 8.000 Km² lik Sina Yarımadası batı kısmı birçok bakımlardan birinci derecede prospeksiyonu yapılmışa müstehaktır. Bu bölgede şimdiye kadar, mevcu mesahası 20 Km² olan 5 petrol sahası bulunmuştur.

Petrolün aranmasında asfaltların rolü (J. Ogulinec)

Tabii bitümlerin menşei üzerinde henüz bir mutabakata varılmamıştır. Bazı hallerde bunların petrolün oksidasyonu yani degradasyonu neticesinde meydana geldikleri kat^ı olarak tesbit edilmiş ise de diğer bazı zuhurların da sedimanter primer birer teşekkül olarak mütalsa edilmeleri gerekmektedir. Bitüm bakımından zengin olan Yugoslavya'da her iki tipten zuhurlar mevcuttur. Panonik havzasıldakilerin hiçbiri üst miosenden altta bulunmaz, en bol petrol ihtiva eden teşekküller Alt ve Orta Miosen yaşlıdır.

Adriyatik sahilinde ise Kretase, Jüra ve Triasta asfalt bulunur. Ust kretase regresyonundan sonra Karstik olaylar vukubulmuştur. Çok tipik ilan Vrgorac zuhurunda asfaltın bu karstik boşluk ve çatlakları doldurduğu ve sahreyi emprenye ettiği görülmektedir. Kimyevi analiz asfaltların petrolün oksidasyonundan ileri geldiği, ve zuhurun etüdü hicret hadisesinin vurulduğunu göstermektedir. Diğer teşekküllere nazaran Trias ve belki Palezoik hazne sahre olmağa en müsait olanlardır/

Türkiye'de Petrol imkânları ve developmanı (N. Egeran)

Bazı hususi teşebbüslerin faal olduğu Irak ve diğer Arap memleketlerinin Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmasından sonra Cumhuriyet Hükümeti 1933 den itibaren petrolün fenni ve modern bir şekilde aranması için müesseseler kurdu. Raman ve Garzan petrol sahalarının bulunup geliştirilmesi ve Türkiye Jeolojik hartasının itmamına gidildikçe yeni müsait havza ve strüktürlerin mevcudiyeti anlaşıldı. 1954 yılında Petrol Kanunu çıktı.

Diyarbakır - Cizre, Gaziantep - Urfa, Adana - Hatay, ve Trakya havzaları petrolün birikmesi bakımından müsait hazne ve ana sahreler ihtiva etmektedir. Güney doğu havzası Kambro ~ Ordovisyenden Pleistosene kadar olmak üzere 5.000 m., Adana havzası Ait Paleozoik temelden Pliosen tavanına kadar 6.000 m., Trakya havzası metamorfik substratum'un üzerindelçi • Tersyerde ŞJ??ak üzere 3.000 m, mepmu kalınlık arzeder.

Türkiye SE bölgesinin stratigrafi, tektonik ve petrol imkânları (N. Tolun, A. ten Dam)

Müellifler son senelerde yapılan çalışmaların ışığı altında bu bölgenin stratigrafi ve tektoniğinin ana hatlarını bahis konusu ettikten sonra petrol imkânlarını ele almaktadırlar.

Ticari mahiyette petrole daha ziyade Diyarbakır - Sürt ve Gaziantep - Urfa bölgelerinde rastlanması beklenebilir,

M. T. A. Enstitüsü tarafından son 20 sene zarfında yapılan sondajlar neticesinde hidrokarbürlerin toplanmasına müsait olabilecek asgari 5 seviye mevcut olduğu görülmektedir. Bunlar yukardan aşağıya Orta Eosen (Midyat) kalkerleri, Senonien masif kalkerleri, Alt kretase - Jura greli teşekkülleri, Permien greleri, Devonien - Karbonifer greli seviyeleri olup birbirinden farklı kıymettedirler. Petrol paleozoik menşeli değil fakat bir hal müstesna, içinde buldukları sahrelerle hemen hemen yaşıttır.

Kerkük Petrol sahasının Jeolojisi (Kh. M. Al Naqib)

Bu petrol sahası Musul'un 92 mil güney doğusunda kâin Kerkük'ün 7 mil güney doğusundan başlar ve 54 mil Kuzey batısında biter, Ve esas itibariyle üç prodüktif antkilinalden müteşekkildir. "Esas Kalker" namındaki hazne sahra, yaşı Paleosenen Oligosene kadar giden bilhassa resifal menşeli kompleks bir teşekküldür. İtikâl neticesinde nihayet bulan bu kompleks güney doğudan kuzey batıya gittikçe gelişir. Diskordansın üzerinde plâstik tuz ve tuzlu marnlar ihtiva eden Orta miosen yaşlı Alt Fars teşekkülleri bulunması sayesinde petrolün muhafazası kabil olmuştur. Bu teşekküller dizarmonik iltivalanma ve şaryajların tehaddüsünü mümkün kılmışlardır. Strüktürün kuzey doğu böğrü gömülü kıvrımın zirve kısımlarının üzerine şarye edilmiş durumdadır.

Kapan antiklinal cinsindedir.

Adana Havzası Alt Miosen formasyonları, bunların diğer formasyonlarla olan münasebetleri ve Petrol imkânları (Z* Ternek)

Antakya, İskenderun, Adana olmak üzere üç bölüme ayrılan Adana havzasının Adana bölümünde Miosende transgresyonlar hakim olmakla beraber regresyonlar cl^a 7®% almıştır, HŞv-

za da Burdigalien formasyonları konglomera, kalker, kumlu kalker, marnlı kalker ve marnlardan ibaret olup bunlar arasında canibi ve şakulî fasies değişimleri vardır. Kalkerli kısımlar yer yer resifal biohermal kısımları havidir.

Resifler transgresif karakterli olup gömülü tepe istikametlerini az çok takip ederler. Alt Miosen formasyonları kenarlarda kalkerli havzanın ortasına doğru şeyllerden ibaret olurlar. Alt Miosen Paleozoik - Oligosen yaşlı teşekküller üzerine diskordandırlar. Alt Miosen üzerine diskordan olarak ya Ä. Helvesien veya Tortonien rusupları yahut ta kalış ve alüvyonlar gelir. Alp tektoniği tesirleri NW, ve SE den gelmiş, kıvrımlar havzanın kenarlarında umumiyetle NE - SW, ortalarında E - W. tır. Müteaddit antiklinallerin mevcudiyeti tesbit edilmiş olup bunların ekseriyetle güney kısımları daha diktir.

A. Miosen formasyonları ana sahre ve hazne sahre karakterindedir. Orta Helvesien gre ve kalkerleriyle Tortonien greleri hazne sahresi, Alt Helvesien, Jst Helvesien marnları ve Tortonien marnlı serileri örtü tabakası karakterindedirler.

Teras bünyelerinde, Gömülü Tepe ve sırtları civarında stratigrafik ve tektonik kapanlarda petrol aramak lâzımdır.

Sondajların resifler üzerinde ve A. Miosenin görünen güney sınırları ile buradan 15 - 25 Km_v güneyde olan kısım arasında veya gömülü tepe ve sırtların çevrelerinde yapılması şayanı tavsiyedir.

Havzanın tam kenarında veya tam ortalarında sondaj yapılması doğru değildir.

Foraminiferlerin kantitatif analiz metoduyla Adana sondajlarının korrelasyonu (M. Taşman)

B[^]yük fasiyes değişiklikleri hasebiyle AdaSna havzasında petrol bulmak amacı ile şimdiye kadar yapılan derin sondajlar arasında bir korelasyon tesisi mümkün olamıyordu. Kuyu numunelerinin ihtiva ettikleri foraminiferlerin kantitatif analizlerinin yapılması, fauna topluluklarının ayrılması ve Globigerina helicina'nın bir röper fosili rolünü oynadığının tesbit edilmesiyle bu korelasyonun yapılması imkân dahiline girmiştir.

Hocalı 2, 3, 4, No. larım taşıyan kuyuların korelasyonu yapıldıktan başka 1 No. lı Ağzıkara kuyusunun "Flaggy bed" lerin alt seviyelerinde başladığı, Helvesyen tabakalarından son-

ra bir diskordansı geçerek Paleozoik kalkerlerine girdiği ve nihayet muhtemelen dolomitik Devon kalkerlerinde durdurulduğu anlaşılmaktadır,

Petrollü olması muhtemel Bürdigalien teşekküllerini gömülü tepelerin yamaçlarında aramalıdır.

Güney Anadolu Neojeni hakkında yeni görüşler (L. Erentöz)

Bu bölge içerisinde Karaman, ve Hatay havzaları vardır. Bunları teşkil eden formasyonlar değişik fasiyes ve kadınlıktadırlar. Karaman havzasında, yan geçiş yapan değişik fasiyesli Helvesiyen mevcuttur.

Adana havzasında Bürdigalien, Vindobonien tezahür etmektedir. Burada tabakalar çok kaim olup bir subsidans havzası bahis konusudur.

Hatay bölgesi Vindobonieni, Karaman havzasıyla bir benzerlik gösterir. Üst Miosen karasaldir. Buna mukabil diğer iki havzadan farklı olarak, Pliosen ve Kuaterner denizeldir.

Bu Türkiye Güney havzaları, diğer Akdeniz Neojen havzalarıyla bilhassa fauna bakımından tam bir uygunluk gösterir.

d) Kömür

Türkiye Linyitlerine Umumi Bakış (S. Pekmezciler)

Doğu ve Güney eyaletleri hariç tutulacak olursa Türkiye'nin her tarafında linyit zuhuratına rastlanmaktadır. Trakya'da Malkara - Uzunköprü çevresinde, Kütahya Vilâyetinde Balıkesir, Çanakkale, Manisa ve Aydın Vilâyeti dahilinde mütekâsif olarak bulunan Linyit Zuhurları Kuzey ve, Orta Anadolu'da serpilmiş, münferit küçük yataklar halinde tezahür etmektedir. Bu yataklar şimali Anadolu'da Eosen - Oligosen; Trakya'da Alt Miosen - Üst Miosen, batı Anadolu'da da Orta-üst Miosen yaşmdadırlar. Beyşehir kömürleri ise Pliosen yaşlıdır. En büyük linyit rezervleri Kütahya Vilâyeti dahilinde Seyitömer ve Tavşanlı bölgelerile, Soma çevresinde bulunmaktadır. Linyitlerimiz karbonizasyon dereceleri çok değişik olup harurî kudretleri 1000 ile 7000 K. cal/Kg. arasında tehalüf eder. 20. Asır başında 21.000 ton olan istihsal memleketin umumi kalkınmasına muvazi olarak muntazaman artmış ve 1954 vılmda 2.100.483 tona baliğ olmuştur,

3) *Hidrojeoloji*

Mısır Batı çölünde hidrojeolojik araştırmalar (M. Sadek)

Nil olmasaydı Mısır hemen hemen tamamen bir çöl manzarası arzedecekti, zira bu nehrin vadisinin haricinde kalan ve memleketin yüzölçümünün % 97 sini teşkil eden kısım tamamen çöllerden ibarettir. Senelik azami yağış miktarı 200 mm. yi güçlükle bulur, bazı sahalarda ekseriyetle 100 mm. den aşağıdadır.

Mısır istikbalini buna rağmen bu çöllerde aramak mecburiyetindedir. Umumi mesahanın % .75 ini teşkil eden Batı çölü bu sebepten mühimdir. Ve bazı imkânlar arzettiğinden evvelden beri jeolojik ve hidrojeolojik çalışmalara mevzu teşkil etmiştir. Bu arada Nübya grelerinin esas su taşıyıcı sahreyi teşkil ettikleri anlaşılmıştır. Gerek vahalarda gerekse çölün diğer kısımlarında yapılan jeolojik, jeofizik ve sondaj aramalarına ilâveten vakit kazanmak maksadıyla hava fotoğrafları etüdü yapılmalı ve bu büyük sahanın hakiki mahiyetinin açıklanması için, tabiatıyla, daha uzun seneler sistematik hidrojeolojik ölçü ve müşahedeler icra edilmelidir. Son yapılan çalışmalar epeyce ümit vericidir.

Yeraltı suları ve kurak ve yarı kurak bölgelerin iskânı (A. Desio)

Karaların ancak mahdut sahaları insanlar tarafından meskûndur. Dünya nüfusunun 1/4 ü karaların ancak % 2,6 sini teşkil eden bir kısmında oturur. Tamamen gayri meskûn veya nüfus kesafeti Km² başına 1 den az olan yerler ise bunun % 84 ünü teşkil eder. Politik, tarihî, demografik, ekonomik sebeplerden başka Klimatik uygunsuzluk ve bu meyanda bilhassa yağış miktarı iskâna mani olan esaslı bir faktördür. Kurak bölgelerde bilhassa yeraltı sularına müracaat edilmelidir. Meteorolojik, morfolojik ve jeolojik faktörlerin müsait olmaları halinde yarı kurak bölgelerde buna inzimamen yeryüzü sularından istifade suretiyle suni göller meydana getirilmesi de iyi neticeler vermektedir.

Müellif bu tebliğinde bilhassa Libya'da uzun seneler boyunca yapılan hidrojeolojik araştırmaları, tecrübeleri ve bunun demografi üzerindeki müsbet tesirlerini anlatmaktadır.

Yeraltı suları etüdlerinde kullanılanacak "recharge" hartalarının hazırlanması (D. J. Burdon)

Bir sahanın Recharge hartası, bu saha dahilinde bulunan

noktaların, beslenme neticesinde yeraltı suyu miktarı bakımından ne miktarda zenginleştiğinin gösteren bir hartadır. Bu, yağış suyu, akarsular ve jeoloji ile ilgili ise de meselâ yer yüzünden içeriye sızan suların miktarını gösteren infiltrasyon (Hartasından biraz farklıdır. Bir mıntıkanın yer altı suyu imkânları ve muhtevasının tesbiti maksadıyla müracaat edilen yağış, jeoloji v.s. hartaları yanında recharge hartaları faydalı bir yardımcı olacaktır.

Sahada yapılan Kondüktivite ölçülerinin hidrojeoloji etüdülerine yardımı (E. J. Harrison)

Bütün yer altı sularının kalitelerinin tahlilinin yapılması imkânsızdır. Az miktarda yapılan tahliller ise büyük sahalar bahis konusu olduğunda yanlışlıklara sebebiyet verir.

Avustralya ve Mısır'da sahada elektrik kondüktivite ölçüleri yapılmak suretiyle süratli ve hassas bir surette yer altı sularının kalitesi ve kalitedeki değişiklikler tesbit edilmektedir.

Türkiye'de tatbiki hidrojeoloji problemlerinden bazı misaller (E. J, P. Stretta)

Diyarbakır Neojen havzasındaki kumlu seviyeler 500 m. lik, genç volkanizmanın faal olduğu yerlerde 150 m. lik sondajların yapılması bahis konusu olabilir.

Bursa ovasında az derinde ve fazla miktarda su çekilen bir alüvyon artezyen su seviyesinin korunması için daha derinde (150 - 400 m. arasında) bulunması beklenen başka artezyen seviyelerinin araştırılması gaye ittihaz edilmelidir.

Güney Suriye (Havran) deki volkanik teşekküllerin hidrojeolojisi (Ch. Saf adi)

Havran Suriye'nin SW mda 20.000 Km² lik yüzölçümü olan bir volkanik mıntıkadır. Burada dağ ve plato tiplerine ait olmak üzere iki nevi su napı bulunur. Stratigrafik malûmat olmadığı zaman morfolojiye dayanılarak, birçok jeolojik problemler hallonulabilmektedir.

4) *Mühendislik Jeolojisi*

Türkiye'nin deprem/" bölgelerinde eski inşaat tipleri (N, Pmar)

Anadolu ve Trakya'nın belkemiği Alp orojenezî ile teşek» Jcûf etmişse de, buralarda postalpiri bazı mühim epirojenik ha~

reketter de vukubulmuştur. Deprem bölgeleri bu epirojenik arızalarla çok yakından ilgilidir.

Türkiye'de Batı Anadolu (Ege ve Marmara dahil), Orta Anadolu, Kuzey Anadolu ve Güney Doğu Anadolu olmak üzere dört adet birinci derecede deprem bölgesi ayrılabilir. 1912 Mürefte ve 1939 Erzincan depremleri dünyada vukubulmuş olan en şiddetli 15 deprem arasında yer almaktadır. İstatistiklerin de gösterdiği gibi Türkiye maalesef zelzele bakımından en faal olan bir bölgede bulunmaktadır. Tarih tahrip olan şehir ve kasabaları zikretmektedir.

Böyle sarsıntılara tabi olan bir memlekette yaşayan Türkler gerek ev gerekse büyük inşaatlarında bu duruma karşı esaslı tedbirler almışlar ait olduğu bölgeye uygun aseismik inşaat tipleri yaratmışlardır.

Depreme mukavim bina inşaatçıların bu tecrübelerinden istifade etmeleri faydalı olacaktır,

Türkiye'nin elektrifikasyonu ve bunun jeoloji ile münasebetleri (H. Kleinsorge)

Ponsiende Anadolunun esas hatları belirmiş ve Pliosenle Pleistosende umumi bir yükselme vukubulmuştur, Kuzey ve Güneyde iki alpin sisile, ortada mutavassıt bir mıntıka, bulunması nihaî umumi yükselme ve kırılmalar, hidroelektrik kuvvet bakımından müsait İmkânlar tevhit etmiştir. Şimdiye kadar Elektrik İşleri Etüd İdaresince yapılan etüdüler Sakarya, Kızılırmak, Gediz, Menderes gibi 4 nehrin 105.000 milyon Kwh faydalı kudret sağlıyabileceklerini göstermiştir. Bu nevi etüdüler birçok tali akarsularda ele alınmıştır. Bununla ilgili olarak büyük barajlar inşasına başlanmıştır.

Barajlar inşa edilirken Türkiye'de diğer hususlar mey anında depremler de nazarı itibare alınmaktadır.

//. Etüd Grupları

a) Esas dokümanlar; iştirak eden memleketlerde jeolojik, jeomanyetik, v.s. harta çalışmalarının halihazır durumu:

Jeolojinin tatbikatında esas dokümanların rolü (L. Dubertret)

Jeoloji ilminin mevcudiyeti halk tarafından bilinmekte ise de manası, pratik portesi ve kullanıldığı metodlar gereği veçhile takdir edilmemekte ve neticede birçok memleketlerde je-

ologlara ayrılan yer ve onlara tahsis edilen faaliyet vasıtaları gayri kâfi miktardadır.

Bu simpozyum jeolojik harta ve- neşriyatın çoğalması ve jeolojik arşivlerin tesisi içiü ilgililere tavsiyelerde bulunmalı; ilk nazarda uzun vadeli olmalarından dolayı bazılarında teorik görünen bu işlerin hakikatte pratik çalışmaların esasını ve kaçınılmaz bir yardımcısını, millî tabii servetlerin bir envanterini teşkil ettiğini izah etmeli ve yaymalıdır.

Lübnan'da esas dokümanların durumu (L. Dubertret)

Lübnan'da tabiat araştırmalarına çok ehemmiyet verilmiş olup hâlen şu esas dokümanlar mevcuttur. 1/200.000 ölçekli Lübnan Jeolojik hartası, 1/200.000 ölçekli Lübnan yağış hartası, 1/200.000 ölçekli Lübnan pedolojik hartası, 1/50.000 ölçekli Lübnan Jeolojik hartası, 1/200.000 ölçekli Beyrut ve civarı jeolojik hartası, Npt ve Mecmualar, Beyrut Yüksek Mühendis mektebi Jeoloji müzesi, Beyrut Amerikan Üniversitesi Müzesi v.s.

Sudan'da petrol prospeksiyonunda J^aydediîen terakkiler (M. A. Abdulla)

Sudan'da petrol aramalarına 1923 - 1924 senelerinde Kızıldeniz sahillerinde başlanmıştır. Şimdiye kadar kat'î olarak denîzel menşeli olduğu ispat edilen teşekküller Kızıldeniz sahilinde 10,5 - 25 mil genişliğinde bir şerit halinde bulunmaktadır. Biri Salala kuzeyinde, diğeri ve büyüğü Salala güneyinde olan iki sedimanter havza mevcuttur. Hazne sahre vazifesini görebilecek Tersyer kum, konglomera ve mesamatlı koray kalkerleri vardır. Domlara müşabih strukturier petrolün birikmesini sağlayabilir. Stratigrafik kapanlar fasiyesin süratle değiştiği yerlerde aranmalıdır. Örtü tabakası vazifesini görececek jips ve tuzlu tabakalar mevcuttur.

İran'da esas dokümanların durumu (B Mostofi)*

İran'da bir asırdan fazla bir zamandanberi yapılan jeolojik tetkikata ait beşyüzdpn fazla eser neşredilmiştir. 1908 de güney batı İran'da petrol bulunması üzerine bilhassa güney kısımda esaslı rejyonel ve detay çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Eksikliği hissedilen topografik hartaların yakın bir âtide hazırlanacağı ümit edilmektedir. Eldeki jeolojik hartalar umu-

miyetle bölgesel mahiyette olup bütün memleketi kaplıyacalc miktarda değildirler. Halen İran'ı da içine alan Afrika umûmi jeoloji paftasına konmak maksadıyla 1/5 milyonluk bir harta hazırlanmaktadır. İran milli petrol şirketi 1/1 milyon ölçeğinde ve 1/2,(5 milyon ölçeğinde rejybnaj mahiyette jeolojik hartaların neşrini ele almıştır. Geçekli topogrâfik hartalar ihzar edildikçe daha büyük jeolojik hartalar yapılacaktır.

Yugoslavya'da Jeolojik araştırmaların organizasyonu, jeologların yetiştirilmesi ve maden zenginliklerinin geliştirilme sL

(S. Pavlovic)

Başlıktan da anlaşılacağı veçhile müellif, Simpozyum programının muhtelif maddelerine giren meseleleri tek bir yazıda ele almağı tercih etmiştir.

Jeoloji ve maden bakımından çok enteresan olan Yugoslavya'da 1945 ten itibaren araştırmalar, jeologların yetiştirilmesi ve madenlerin işletilmesi mevzularında büyük gelişmeler kaydedilmiştir.

Üsküp, Sarayevo Ljublyana, Zagreb, Belgrad Üniversitelerine bağlı Fen ve Maden Fakültelerinde jeolojinin muhtelif branşları okutulmakta; yüzlerle Jeolog, mineralog, maden Mühendisi ve jeoloji teknisyenleri yetiştirilmektedir. Umumi ve rejyonel hartaların esasları Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Krallık devrinde atılmıştır. Hâlen 6 federal Cumhuriyetin her birinde jeolojik harta ve maden araştırmalarıyla vazifeli bir müessese vardır. Sistematik jeolojik löveleri Belgraddaki jeoloji Enstitüsü yapar. Bu Enstitü şimdiye kadar Memleket mesahasının % 70 inin jeolojik lövebesini tamamlamıştır.

Son senelerde kaydedilen sanayileşmeye muvazi olarak eskiden ehemmiyetsiz telâkki edilen zuhurlayı molibden, krom, Wolfram, Kalay, Berilium, radioaktif madenler, Amyant, Feldspat, Kaolen, Boksit v.s. gibi mineralleri araştırılması ve istihsali ehemmiyetle ele alınmıştır.

Türkiye Topografya hartalarının halihazır durumu (A. Keretli)

Türkiye hartaları Beynelmîlel Jeodezi ve Jeofizik Birliğince kabul edilen esaslara göre yapılmaktadır.

ICAO standartlarına uygun 1/1.000.000 ölçekli havacılık hartaları, 1/800.000, 1/500.000, 1/200.000, 1/100.000 ve 1/25.000 1/5.000 ölçekli hartalar muhtelif projeksiyon usullerine göre yapılmaktadır. Harta alımında hava fotoğraflarından büyük mikyasta istifade edilmektedir.

İspanya'da resmî jeolojik harta löveleri

(J. M, Rios)

İspanyada ilk reyjonal jeolojik harta 1838.de neşredilmiş olduğuna göre bu memleket bu bakımdan epeyce eski bir tarihe sahiptir.

Jeolojik hartalar lövesinde 1/50.000 ve 1/25.000 ölçekli paftalar esas tutulmaktadır, ve bunlar peyderpey yapılmaktadır. Hâlen 1/1.000.000 ölçeğinde İspanya Jeoloji hartası, 1/1.500.000 ölçeğinde İspanya Jeoloji ve Maden hartası, 1/2.500.000 ölçeğinde İspanya Jeoloji ve tıbbî sular hartası mevcuttur.

Türkiye Jeolojik harta çalışmaları

(C. Erentöz)

Türkiyenin ilk jeolojik hartaları 19 uncu asrın başında yapılmaya başlanmıştır. Bilhassa maden bölgeleri ile geçilen itinererleri alâkadar eden hartaların yapılmasından sonra 1935 senesinde Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün kurulmasıyla Jeolojik etüdlere ve çok çeşitli maden aramalarına esaslı bir veçhe verilmiştir. O tarihten bu yana 751.483 Km² lik bir sahanın, yani göller hariç bütün Türkiye'nin 1/100.000 lik Jeolojik hartası tamamlanmıştır. Hâlen matbu olarak Türkiye'nin 1/800.000 lik jeolojik hartası mevcuttur. 1/500.000 ölçeğinde yeni bir umumî hartanın ihzarı ve paftaların peyderpey tabı üzerinde çalışılmaktadır.

Maden, Kömür, Petrol, Yeraltı suyu, Jeoteknik branşlarının icaplarına göre 1/25.000 ve daha yüksek ölçekte rejijonal ve mevzii mahiyette detay jeolojik hartalar yapılmaktadır.

Memleketlerin Maden zenginlikleri envanterinin Organizasyonu

(F. Blondel)

Maden zenginlikleri envanteri yalnız bir memleketin kendisi için değil dünyayı ilgilendirecek değerdedir, zira şimdiden bazı madenlerin eksikliği hissedilmeğe başlanmıştır. Satıhtan nisbeten kolayca mevcudiyeti müşahede veya hissedilip bulunan zuhurlar artık herkesçe malûm olup onlardan istifade edilmektedir; asıl iş bundan sonra başlamaktadır; Endüstri kalkınmasını karşılamak için Madenciler yeni zuhurlar keşfetmelidirler. Madenlerin ancak güç keşfedilecek olanları üzerinde çalışmak ve buna rağmen sür'atle netice almak mecburiyeti olduğuna göre yapılacak işlerden en mühimi emarelerin bir envanterini yapmağa gayret etmektir. Böyle bir envanter mineralizasyon zonlarını, emareleri toplu bir şekilde gösterecek, bunlar hakkında gerekli donneleri ihtiva edecek ve aynı zuhur üzerinde tekrar tekrar gelerek lüzumsuz çalışmalar yapılmasını önliyecektir« M.T.A. Enstitüsü bir maden zuhurları fihristi neşrettiğinden dolayı tebrike lâyiktir. Böyle bir fihrist ne Fransa ne de İngiltere'-de henüz yayınlanmış değildir.

Bu celsede H. C. B. Leitch Irak, L. Dubertret Suudi Arabistan, D. J. Burdon Ürdün, E. M. Sahzly Mısır ve A. Desio Pakistan ve Afganistan'daki esas dokümanların durumu hakkında muhtasar malûmat vermişlerdir.

Esas dokümanlar etüd grubunun raporunun hülâsası :
(F. Blondel)

Unesco'ya ve 1956 da Meksika'da akdi mukarrer Beynelmilel Jeoloji Kongresi Konseyine sunulacak rapor, bilhassa Dünyanın bu bölgesindeki memleketlerdeki jeolojik faaliyetlerini bir esasa bağlamak suretiyle ahenkleştirilmesini hedef tutan bazı tavsiyeler ihtiva etmektedir.

Millî Jeoloji hartaları, modern memleketlerin ekonomik gelişmelerinde çok mühmi bir rol oynayan esaslı bir vesikadır. Uzun vadeli çalışmaları neticesinde elde edilen bu-hartaların yapılması ve izahnameleriyle, birlikte yayınlanması müteaddit sebeplerden dolayı ihmal edilmemelidir. Jeolojik hartaların esasını teşkil eden topografik hartaların sıhhatli olmalarına azamî dikkat göstermek, hususî teşebbüsler tarafından muhtelif vesilelerle ihzar edilen jeolojik hartaların ilgili bir resmî müessesede toplanıp derlenmesini temin etmek, hava fotoğraflarından kabil olduğu nisbette istifade edebilmek, ve bu hartaları der-

liyecek resmî ve merkezî müesseseye lüzumlu idarî ve malî imkânları garanti etmek hususları şayanı tavsiye telâkki edilmektedir»

Beynelmilel jeoloji hartası, milletler arası işbirliğinin en üzümlü ve faydalı bir unsurudur. Bu husus Simposyuma iştirak eden partisipanların umumu tarafından kabul edilmektedir ki bu da Beynelmilel Jeoloji Kongresinin bir cüzü olan Dünya Jeoloji hartası Komisyonunun çalışmalarına büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Mümkün olduğu takdirde bir "Yakınşark Jeoloji Servisleri Birliği" kurulmalı, bu teşkilât zaman zaman temaslar yaptırmalı ve her memleket Beynelmilel Jeoloji Kongresine delegeler göndermelidir.

Uzun vadeli bir iş te olsa, her memleket rasyonel maden aramalarının esasını teşkil eden bir Struktur hartasının yapılmasını ele almalıdır. Zikredilen bu hususların bazı memleketlerce tahakkuk ettirilmekte olduğu memnuniyetle müşahede edilmektedir,

Maden aramaları

Modern ekonominin temeli maden endüstrisi, onun da istinatgahı madenlerin aranmasıdır. Keşfedilmesi kolay olan zuhurların hemen hemen hepsi artık malûm olduğuna göre, yeni keşifler çok müşkül şartlar altında kabil olacaktır. Bu durum karşısında Devletlerin yardımda bulunmaları esastır. Devletten yardım gören veya doğrudan doğruya Devlete bağlı olarak çalışan jeoloji ve maden arama ile görevlendirilen Müesseselerin bünyeleri mehmaenken hususi müesseselerinki kadar suplese malik olmalıdır. Maden zuhurlarının envanteri yapılmalı ve neticede metalojenik hartalar ihzar edilmelidir.

Hidrojeoloji :

Memleketlerin su ihtiyacı gittikçe arttığından yeraltı suları sistematik surette aranmalı rasyonel şekilde istimal ve muhafaza edilmelidir. Yavaş yavaş hidrojeolojik hartalar hazırlanmalı ve bu konuda da memleket aralarında işbirliği yapılmalıdır, lıdır,

h) Jeologlarla diğer Arz ilimleri uzmanlarının, yetiştirilmesî ile ilgili problemler,

Jeoloji öğretimi ve genç jeologlar için eğitim kamplan

J. M. Rios)

Üniversitede evvelâ fazla matematik yapan öğrenciler bir tabii ilim olan jeolojiye gerektiği gibi intibak etmekte güçlük çekmektedirler. Öğretim devrî karakterde olmalıdır; bu, öğrenciye takip etmek istediği branşı seçmekte daha büyük bir serbesti temin eder, ve tahsili kolaylaştırır. Tatil esnasında Jeoloji öğrencilerinin, hocalarının nezaretinde entşresan bir yerde kamp kurarak jeolojik löveler yapmaları çok faydalı neticeler yermektedir.

Unesco Teknik Yardım, Misyonu vasıtasıyla Türkiye'de Hidrojeoloji uzmanlarının yetiştirilmesi.

(E. J. R Stretta) * ""

Türkiye'de ele alman muazzam yeraltı suyu araştırmaları hidrojeoloji uzmanlarının yetiştirilmesine bir hız verilmesine lîzum göstermiştir. Bu maksatla 1952 yılında Unesco'nun yardımıyla İ. T> Ü. ne bağlı olarak kurulan Hidrojeoloji Enstitüsü¹ 1954 Nisanında tedrisata başlamıştır. Buraya devam eden öğrencilerin Mühendis veya jeolog diplomalarını haiz bulunmaları gerekmektedir.

Bu Enstitü ileride bir taraftan talebe yetiştirecek diğer taraftan su işleriyle ilgili diğer müesseselerle işbirliği yapmak suretiyle araştırmalar yapacaktır,

Suriyede Jeologların yetişmesinde karşılaşılan meseleler
(Th. Raven)

Jeoloji yalnız mektepte değil fakat kısmen arazide öğrenil diğinden ihtiyacı olan öğrencilere sahada tetkikat yapabilmeleri için maddî yardımlar sağlanmalıdır. ,

Muayyen bîr tahsil süresinden sonra öğrenciler şahsi tetebüde bulunmalı ve böylece yavaş yavaş kitaplardan ne şekilde faydalandığını kendi kendilerine öğrenmeli, tetkik neticelerini seminerlerde arzetmelidir.

Jeologların yetişmesi hakkında düşünceler E» Altınlı)

Öğretim ve hayat birbirinin devamı olup birlikte mütalea edilmelidir; öğretim tektir ve bir bütündür, kültür öğretimiyle meslekî öğretim arasında fark yoktur. Bir Üniversite mezunu faal, tenkit hissi ve kendine has bir ideale sahip olmalıdır. Öğ-

retim kendisinin faydalı ve aranan bir unsur olduğu hakkındaki imanını kuvvetlendirmelidir» Meslek ve kültür bilgilerini mu* vazeneli bir miktarda alarak ilerideki mesuliyetinin derecesini takdir etmelidir,

Türkiye'de Jeologlar herşeyden evvel müşahedelerinden doğru neticeler çıkaracak şekilde yetiştirilmektedir. Bugün Jeolojik ilimler deskriptif safhayı geçerek kantitatif, diğer bir çeyimle fizik safhaya erişmiştir. Bu bakımdan matematik, fizik, kimya gibi temel bilgilere çok ehemmiyet verilmektedir. İstanbul Fen Fakültesinde tatbik edilen Kredi usulü çpk fleksibl olup iyi neticeler vermektedir. Mezun olmak için 100 krediyi doldurmak lâzımdır. Ders yılı esnasında haftanın muayyen günleri şehir civarında saha tatbikatı yapılmakta, öğrenciler yaz tatillerinde MTA Enstitüsü, Nafia Vekâleti Su İşleri ve Karayolları Teşkilâtında bir kaç ay staj yapmak imkânım bulmaktadırlar. Bu müesseseler bir çok öğrenciye tahsilleri boyunca burslar da sağlamaktadırlar.

Nihaî enterpretasyon Jeolog tarafından yapılması gerektiğinden bazı jeoloji öğrencilerine Jeofizik dersleri gördürülmektedir.

Jeolog ile Madenci arasındaki işbirliği, bunun öğretim yoluyla mükemmelleştirilmesi (P. Routhier)

Bu tebliğın tercüme edilmiş tam metni bu Bültende neşredildiğinden ayrıca bir özetinin verilmesi lüzumsuz olacaktır.

Öğretim Komisyonu ve Maden Mevzuatı Komisyonlarının raporları nihai şekillerini almadıklarından burada bahis konusu edilmeyecektir.

c) Maden Mevzuatı Grubunda A. Pekkan Türk, H. C. B« Leitch Irak, A. Zahedi İran, O. M. Mahgoub Mısır, J. Ogulinec Yugoslav mevzuatı hakkında bilgi vermişlerdir.

Konuşmaların bu şekilde bitmesini müteakip mutad tebrik ve teşekkür nutukları söylenmiş, bu arada devlet büyüklerimize tazim telgrafları çekilmesi kararlaştırılmış ve celseye 17 Kasım 1955 Perşembe günü saat 17.30 da nihayet verilmiştir.

Tatbikî Jeoloji alanında yapılan bu verimli temas ve fikir teatisinden sonra üyeler 18 Kasım günü Türk meslekdaşlarımızın refakatinde, birincisi memleketimizin önemli bakır v& krom işletmeleri olan Ergani ve Guleman'a, ikincisi Raman petrol sa-

hasma ve üçüncüsü yapılan hidrojeoloji çalışmalarını görmek üzere Diyarbakır'a giderek tetkikatta bulunmuşlar ve 21 Kasım'da Ankara'ya avdet etmişler ve bunlardan yabancılar birer ikişer gün ara ile memleketlerine doğru yönelmişlerdir.

Tam bir muvaffakiyetle cereyan ettiğini ifade etmekten çekinmeyeceğimiz bu Kongre neticesinde büyük ve çeşitli faydalar sağlandığı muhakkaktır. Yakınışark'ta son senelerde tatbikî jeoloji alanında hissedilir terakkiler kaydedilmiştir. Bu bölgedeki memleketler bu konuda bazan müşterek, bazan da kendiilerine has problemlerle karşı karşıya bulunmaktadırlar. Türk jeologlar bu vesile ile birçok otorite zevyst tanımış, onlarla gerek toplantılarda, gerekse toplantılar haricinde fikir teatisinde bulunmuşlar ve bunların tecrübelerinden istifade ederken, bir yandan da kendi tecrübelerini onlara^ bildirerek yurdumuzun son yıllarda eriştiği ilim seviyesi ve bunun tatbikat derecesi hakkında, canlı misallerle bir fikir vermeğe çalışmışlardır. Sayın İşletmeler Vekili'nin daha ilk gününden itibaren teşvik ve takdirleriyle karşılanan bu teşebbüsün böylece neticelenmesiyle, ilim dünyası mümessilleri memleketimizi müsbet bir şekilde tanımak fırsatını bulmuşlardır ki, bu neviden kültürel temaslar yoluyla memleketler arasında daha iyi bir anlaşmanın temini bakımından da bu ayrıca bir kazançtır.

Burada yapılan çalışmaları uzman gözüyle tetkik eden bütün yabancı meslekdaşlarımız, ayrı ayrı olmak üzere ve hangi vesile ile olursa olsun, gerek toplantıda, gerekse bilâhare yurt dışında verdikleri konferans ve gönderdikleri mektuplarda, Türkiye jeologlarının adeta baba ocağı olan M. T. A. Enstitüsünü ve bunun yanında Üniversiteler, Etibank v.s. gibi müesseselerin mümtaz birer mevki işgal ettiklerini tespitle takdir etmekten zevk aldıklarını bildirmişler ve hayranlıklarını ifade etmişlerdir.

Bu muvaffakiyet ne kadar esaslı olursa olsun, bu durum biz Türk jeologlarını hiçbir zaman bununla yetinmeğe sevketmemelidir ve etmeyecektir. İşte aneak jeologlara has olan sessiz, fakat yılmadan ve devamlı çalışmak suretiyledir ki memleketimizin ne kadar muğlak olduğunu hepimizin bildiği jeolojik bünyesi aydınlanacak ve tabiî varlıklar potansiyelimizi tanımakta ve tanıtmakta şimdiye kadar olanlara ilâveten daha nice ileri adımlar atılmış olacaktır.

Yakınışark Tatbikî Jeoloji Simpozyumu'nu göğüs kabartıcı bir şekilde sona erdirmekte herbirinin hissesi olan Türkiye Jeologlarını bu vesile ile, yakın bir âtide Türkiye'de akdedilmesini görmek istediğimiz *Beynelmilel Jeoloji Kongresi* fikri üzerinde teemmüle ve bu hususta çalışmağa davet ediyoruz. Böyle bir işin önem ve vüsatını tamamen takdir etmekle beraber, elbirliğiyle çalıştıktan sonra bunu da başarmamak için bir sebep yoktur»

MELİH TOKAY